

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 25.

LENGYEL NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI MINISZTERIUM

I. Olvasott szöveg értése

Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási kulcs tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékeljük, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor vesszük figyelembe, ha azok a válasz érthetőségét akadályozzák.

Amennyiben több választ írt be a vizsgázó, a válasz akkor sem elfogadható, ha tartalmazza a helyes megoldást.

Javítás közben minden feladat végén (a lap alján) a feladatban szereplő összes kérdéshez tartozó egy-egy szürke négyzetbe, kérjük, írja be a következő kódokat:

- 1 = jó válasz
- 0 = nem elfogadható válasz
- Amennyiben nincs válasz, a kockát hagyja üresen!

Például:

1.	2.	3.	4.	5.
1	0	1		1

A példában az első és a harmadik kérdésre helyes a válasz, a másodikra nem elfogadható, a negyedik kérdésre pedig nem válaszolt a vizsgázó.

Minden feladat végén (a lap alján a kérdéseket jelölő szürke négyzetben) két külön rubrika található. Az egyikbe előre beírtuk az elérhető maximális pontszámot, a másikba, kérjük, írja be a feladatban a vizsgázó által elért összpontszámot.

Például:

Max.	Elért
5	3

A feladatlap végén található összesítő táblázatba, kérjük, írja be a részeredményeket (az egyes feladatok eredményeit) és az elért összpontszámot.

Általános útmutató

Az elérhető maximális pontszám: 30.

Részletes útmutató**1. feladat**

0.	F
1.	P
2.	F
3.	P
4.	P
5.	F

2. feladat

0.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
I	N	C	F	A	L	M	B	J	E	K	D	H	G

3. feladat

0.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	zbędna
E	H	A	G	B	D	F	C

4. feladat

0.	telewizor
25.	samolot
26.	żarówka
27.	teatr
28.	kuchnia
29.	Słońce (słońce)
30.	woda

II. Nyelvhelyesség

A javítási útmutató tartalmazza az összes elfogadható választ.

Amennyiben a válasz helyesírási hibát tartalmaz, az nem elfogadható. Amennyiben több választ írt be a vizsgázó, a válasz akkor sem elfogadható, ha tartalmazza a helyes megoldást.

Javítás közben minden feladat végén (a lap alján) a feladatban szereplő összes kérdéshez tartozó egy-egy szürke négyzetbe, kérjük, írja be a következő kódokat:

- 1 = jó válasz
- 0 = nem elfogadható válasz
- Amennyiben nincs válasz, a kockát hagyja üresen!

Például:

1.	2.	3.	4.	5.
1	0	1		1

A példában az első és a harmadik kérdésre helyes a válasz, a másodikra nem elfogadható, a negyedik kérdésre pedig nem válaszolt a vizsgázó.

Minden feladat végén (a lap alján a kérdéseket jelölő szürke négyzetben) két külön rubrika található. Az egyikbe előre beírtuk az elérhető maximális pontszámot, a másikba, kérjük, írja be a feladatban a vizsgázó által elért összpontszámot!

Például:

Max.	Elért
5	3

A feladatlap végén található összesítő táblázatba, kérjük, írja be a részeredményeket (az egyes feladatok eredményeit) és az elért összpontszámot.

Általános útmutató

Az elérhető maximális vizsgapontszám 30 pont.

Részletes útmutató**1. feladat**

0.	wyberzemy
1.	przywiązuję się
2.	Zastanawiam się
3.	wymienić
4.	wyrzucili
5.	zaprosić
6.	wygramy

2. feladat

0.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
D	A	C	C	D	A	B	B	D	A	C

3. feladat

0.	od
17.	na
18.	za
19.	do
20.	nad
21.	w
22.	przez
23.	z

4. feladat

Csak akkor fogadható el jónak a megoldás, ha mind a két végződés jó.

0.	-ymi	-ami
24.	-ym	-em
25.	-ym	-om
26.	-ą	-ą
27.	-e	-e
28.	-ej	-e
29.	-ej	-y
30.	-ym	-e

III. Hallott szöveg értése

Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell. A zárójelben szereplő szavak, kifejezések nem feltételei a válasz elfogadhatóságának.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékeljük, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor vesszük figyelembe, ha azok a válasz érthetőségét akadályozzák.

Amennyiben több választ írt be a vizsgázó, a válasz akkor sem elfogadható, ha tartalmazza a helyes megoldást.

Javítás közben minden feladat végén (a lap alján) a feladatban szereplő összes kérdéshez tartozó egy-egy szürke négyzetbe, kérjük, írja be a következő kódokat:

- 1 = jó válasz
- 0 = nem elfogadható válasz
- Amennyiben nincs válasz, a kockát hagyja üresen!

Például:

1.	2.	3.	4.	5.
1	0	1		1

A példában az első és a harmadik kérdésre helyes a válasz, a másodikra nem elfogadható, a negyedik kérdésre pedig nem válaszolt a vizsgázó.

Minden feladat végén (a lap alján a kérdéseket jelölő szürke négyzetben) két külön rubrika található. Az egyikbe előre beírtuk az elérhető maximális pontszámot, a másikba, kérjük, írja be a feladatban a vizsgázó által elért összpontszámot!

Például:

Max.	Elért
5	3

A feladatlap végén található összesítő táblázatba, kérjük, írja be a részeredményeket (az egyes feladatok eredményeit) és az elért összpontszámot.

Általános útmutató

Az elérhető maximális vizsgapontszám 30 pont.

1. feladat

0.	-
1.	-
2.	+
3.	+
4.	-
5.	+
6.	-
7.	-
8.	-
9.	-
10.	+

2. feladat

0.	ważniejsze
11.	Kowalskich
12.	Mickiewicz
13.	Chopin (Szopen)
14.	dziedziczone
15.	XIX (dziewiętnastego)
16.	Przezvisko
17.	trzech
18.	XV (piętnastym)
19.	sztucznym
20.	najpierw

3. feladat

0.	21.	22.	23.	24.	25.
B	A	B	B	A	A

26.	27.	28.	29.	30.
A	A	B	B	B

A hangzó anyagok szövegei:

Dzień dobry.

Teraz sprawdzimy jak rozumiesz język polski ze słuchu.

Egzamin składa się z trzech zadań.

Każdy tekst usłyszysz dwa razy.

Zadania do tekstu znajdziesz w otrzymanym zestawie.

Zadania możesz wykonać w czasie pierwszego i drugiego czytania tekstu, a także po zakończeniu czytania.

Każde zadanie zaczyna się i kończy muzyką.

Zadanie usłyszysz po muzyce.

Potem będziesz miał czas, aby zapoznać się z zadaniem.

Potem posłuchasz tekstu po raz pierwszy.

Następnie znowu będziesz miał czas, aby jeszcze raz przejrzeć tekst.

Potem posłuchasz tekstu po raz drugi.

Znowu będziesz miał czas, aby sprawdzić, czy dobrze wykonałeś zadanie.

Egzamin będzie trwał trzydzieści minut.

Życzymy powodzenia!

1. feladat

- Jolu, nie czytaj już tych książek!
- Daj mi spokój! Przecież muszę.
- Wcale nie. Lepiej chodźmy gdzieś! Zróbmy coś sympatycznego!
- Poddamy się nastrojowi chwili!
- Jakiemu nastrojowi? Zwariowałeś? Włącz sobie telewizor! Poczytaj coś!
- Proszę Cię! Miejmy wreszcie trochę czasu dla siebie!
- Nie proś o nic, kiedy studiuję! Nie marnuj mojego zapachu! A najlepiej, zaparz kawę!
- Taak! Zaparz kawę! Idź po zakupy! Sprzątnij mieszkanie!
- Ugotuj coś na obiad! Tylko to od ciebie słyszę, odkąd zaczęłaś studiować.
- Nie przesadzaj, Marku! I zajmij się czymś ciekawym!
- Proszę, nie mów do mnie jak do małego dziecka!
- A ja proszę - nie pal tutaj! I nie podnoś na mnie głosu!
- Przepraszam! Nie złość się! Jestem trochę rozdrażniony.
- Może weź psa i idźcie na spacer!
- Psa? Ja sam czuję się jak pies!
- Przestań! Rób sobie, co chcesz, ale mi nie przeszkadzaj!
- Ale jest już prawie noc.
- Cóż ja na poradzę, że zrobiło się ciemno!
- Połóżmy się spać!
- A może sam byś się położył, co? Mam jeszcze trochę pracy!
- Sam? O nie! Mam żonę.
- Marku! Powiedz, o co ci naprawdę chodzi!?
- Domyśl się!
- No dobrze, już dobrze.... Poczekaj chwilę! Zaraz skończę.
- Czy mogę włączyć muzykę?
- Tak! To świetny pomysł!

2. feladat

Nazwisko wydaje się nam dziś o wiele ważniejsze niż imię.

Dzieje się tak, ponieważ mimo wszystko, mimo tysięcy Kowalskich, Kowalczyków, Nowaków i innych, więcej jest ludzi o jednakowych imionach niż o jednakowych nazwiskach. W szkole, w biurze, w życiu społecznym, często używamy samego tylko nazwiska na oznaczenie osoby i to nam w zupełności wystarcza. Słyszac nazwiska: Mickiewicz, Kościuszko, Chopin, Batory od razu wiemy, o kogo chodzi, mimo że nie wspominamy ich imion.

Czy zawsze jednak tak było? Czy zawsze nazwisko było ważniejsze od imienia?

Otóż nie zawsze. Co więcej, były niegdyś takie czasy, że nazwisk w ogóle nie znano. Nazwisko, dziedziczone z ojca na syna i oznaczające przynależność do rodziny, do rodu, jest zjawiskiem późniejszym i ustala się na dobre w całym społeczeństwie dopiero w ciągu XIX wieku. Tymczasem imię związane z człowiekiem jako jednostką nadawane pierwotnie przy postrzyżynach, potem na chrzcie, wreszcie od razu po urodzeniu — występuje już w najdawniejszych znanych nam czasach.

Tak więc najpierw ludzie posiadali tylko imiona. Przezwisko, a potem nazwisko — pojawiło się wówczas, gdy trzeba było odróżnić kilka osób noszących to samo imię. Jeśli na przykład w tej samej wsi było trzech Bartłomiejów, z konieczności każdemu dano inne przezwisko, które mogło stać się nazwiskiem. A więc Bartłomieja, który przybył spod Gdańska, nazywano „Gdańskim”, Bartłomieja noszącego zimną czapkę z baraniego kozucha, przezywano „Baranem”, trzeciego zaś, którego ojciec miał na imię Paweł — „Pawlakiem”.

Nazwiska, które zaczęły się utrwalac w Polsce, w XV wieku pisano zawsze po imieniu, jako część stanowiącą jak gdyby uzupełnienie, dodatek.

W Polsce pisanie nazwiska przed imieniem jest czymś sztucznym. Oczywiście, w spisach alfabetycznych jest to konieczne — ale w pozostałych przypadkach jest niezgodne z tradycją i po prostu błędne. Pamiętajmy o tym, gdy przedstawiamy się komuś, czy podpisujemy coś: najpierw imię potem nazwisko!

3. feladat

Na świecie żyje około 500 milionów kotów. Dostarczają nam wiele radości, ich głośnie mruczenie cieszy, a głaskanie ich futerka koi nasze nerwy.

Bardzo trudno ustalić kiedy kot stał się zwierzęciem udomowionym. Niektóre źródła podają, że ok.4000 lat p.n.e. w Nubii. Pewne jest to, że zaczęto go doceniać, gdy człowiek zajął się uprawą ziemi i przechowywał ziarno oraz płody rolne przez zimę.

W Starożytnym Egipcie koty otaczane były czcią. Boginię płodności Bastet przedstawiano jako kobietę z głową kotki. Stała się ona za czasów panowania XXII dynastii jednym z głównych bóstw Egiptu. Koty podlegały ochronie i nawet nieumyślne zabicie kota mogło kosztować utratę życia. Gdy kot zdychał, domownicy pogrążali się w żałobie, a jego ciało balsamowano i grzebano na specjalnych cmentarzach.

W Grecji koty były rzadkością, dopiero w czasach cesarstwa rzymskiego stały się bardzo popularne. Około 400 roku n.e. koty pojawiły się w Chinach. Trzymano je głównie w zamożnych domach. Znacznie gorzej powodziło się kotom w Europie, gdzie rozprzestrzeniły się pod koniec IX wieku. Tragedia zaczęła się wraz z nastaniem chrześcijaństwa. Kościół potępiał wszystkie pogańskie bóstwa. Koty, a szczególnie te czarne, uznawano za wcielenie diabła. W 1484 roku papież Innocenty VIII wydał dekret wyklinający koty i ich obrońców. Niechęć do kota wynikała też z nieznamości jego psychiki. Kocia niezależność i nieumiejętność całkowitego poddania się człowiekowi budziła niechęć. Zaczęto prześladować nieszczęsne zwierzęta w sposób wyjątkowo brutalny. Palono je na stosach, topiono, zakopywano żywcem w ziemi, a nawet krzyżowano.

Dopiero w XVIII wieku zaczęto traktować koty tak, jak na to zasługują. Przede wszystkim doceniono ich nieodzowność w walce z gryzoniami, urodę, charakter i wdzięk. Do dziś jednak zachowały się przesady mające źródło w średniowieczu, na przykład, że czarny kot przebiegający drogę przynosi nieszczęście, że koty duszą niemowlęta, że są fałszywe, nie przywiązują się do ludzi, tylko do miejsca.

Europa niegdyś tak dla kotów nieszczęśliwa, dziś wreszcie docenia to zwierzę. Kot jest dziś jednym z najpopularniejszych zwierząt domowych.

IV. Íráskészség

I. feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról

Értékelési szempontok	Pontszám
A feladat teljesítése és a szöveg hosszúsága	4 pont
Érthetőség; nyelvi megformálás	5 pont
Íráskép	1 pont
Összesen	10 pont

Amennyiben a dolgozat „A feladat teljesítése és a szöveg hosszúsága” szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok kifejtése

- **A feladat teljesítése és a szöveg hosszúsága**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó megvalósította-e a kommunikációs szándékot, azaz megfelelően dolgozta-e ki a témát; megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre. Nem kell pontot levonni azért, ha a szöveg hosszabb 100-150 szónál.

- **Érthetőség; nyelvi megformálás**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg érthető-e az olvasó számára, az esetlegesen előforduló nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák a megértést nem akadályozzák-e.

- **Íráskép**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy milyen a szöveg írásképe, mennyire olvasható; a törlések és javítások mennyiben zavarják a szöveg áttekinthetőségét.

Értékelési skála

1. A feladat teljesítése és a szöveg hosszúsága

4 pont	3-2 pont	1 pont	0 pont
A vizsgázó tökéletesen megvalósította a kommunikációs célt; megfelelően dolgozta ki a feladat minden részletét, és elérte a minimális szövegmennyiséget (100 szó).	A vizsgázó nagyrészt megvalósította a kommunikációs célt; egy-két részlettől eltekintve általában megfelelően dolgozta ki a feladatot, és legalább 100 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó részben megvalósította a kommunikációs célt; félreértette, illetve nem megfelelően dolgozta ki a feladat bizonyos részeit, a létrehozott szöveg 100 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem valósította meg a kommunikációs célt; félreértette, illetve nem megfelelően dolgozta ki a feladatot, a szöveg 50 szónál rövidebb.

2. Érthetőség; nyelvi megformálás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg, egy-két kisebb pontatlanság ellenére, az olvasó számára tökéletesen érthető és követhető.	A szöveg a nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák ellenére az olvasó számára nagyjából érthető és követhető.	A szöveg a nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák következtében nehezen érthető és követhető, illetve félreérthető.	A szöveg a nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák miatt nem érthető és nem követhető.

3. Íráskép

1 pont	0 pont
Olvasható kézírás, áttekinthető törlések és javítások.	Olvashatatlan kézírás.

II. feladat, az a) és b) variáció közül választott feladat**Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról**

Értékelési szempontok	Pontszám
A feladat teljesítése, a megadott szempontok követése	4 pont
Hangnem, az olvasóban keltett benyomás	1 pont
Szövegalkotás	4 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvhelyesség, helyesírás	5 pont
Íráskép	1 pont
Összesen	20 pont

Amennyiben a dolgozat „A feladat teljesítése, a megadott szempontok követése” szempont alapján 0 pont, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok kifejtése

- **A feladat teljesítése, a megadott szempontok követése**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó hogyan valósította meg a kommunikációs célt; hány irányító szempontra tért ki, és milyen mélységben tárgyalta őket. Nem kell pontot levonni azért, ha a szöveg hosszabb 200-250 szónál.

- **Hangnem, az olvasóban keltett benyomás**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg hangneme és stílusa megfelel-e a közlési szándéknak, valamint az írásmű szerzője és olvasója közötti viszony-
nak; az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelti-e.

- **Szövegalkotás**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy logikus-e az irányító szempontok elrendezése és a szöveg gondolatmenete, megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés és befejezés; a vizsgázó hogyan alkalmazza a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (előre- és visszautalás eszközei, névmások, kötőszók stb.).

- **Szókincs, kifejezőmód**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által használt szókincs megfelel-e a témának, a szituációnak és a közlési szándéknak; a szóhasználat a középszintnek megfelelő változatosságot mutat-e.

- **Nyelvhelyesség, helyesírás**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg megfelel-e a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak; az esetlegesen előforduló nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák mennyiben akadályozzák az olvasót abban, hogy a szöveget első olvasásra teljes egészében megértse.

- **Íráskép**

Ezen a szemponton belül azt értékeljük, hogy milyen a szöveg írásképe, mennyire olvasható; a törlések és javítások mennyiben zavarják a szöveg áttekinthetőségét.

Értékelési skála

1. A feladat teljesítése, a megadott szempontok követése

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó tökéletesen megvalósította a kommunikációs célokat. Az irányító szempontokat megfelelően kidolgozta. A szöveg megadott hosszúságú (15% eltérés lehetséges).	A vizsgázó többnyire megvalósította a kommunikációs célokat. Az irányító szempontok közül egyet vagy kettőt megfelelően dolgozott ki, a többit csak részben, illetve egy irányító szempontot megfelelően, az összes többit csak részben.	A vizsgázó részben valósította meg a kommunikációs célokat. Az irányító szempontok közül egyet megfelelően dolgozott ki, ezen kívül még egyet részben, a többit egyáltalán nem, illetve valamennyi irányító szempontot csak részben.	A vizsgázó nem valósította meg a kommunikációs célokat. Az irányító szempontok közül egyet sem dolgozott ki megfelelően, csak néhányat részben, és van olyan is, amelyet egyáltalán nem.

2. Hangnem, az olvasóban keltett benyomás

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg a szövegfajtanak és a szerző és az olvasó közötti kapcsolatnak megfelelő hangnemben íródott, az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelt.	A szöveg hangneme következetlenséget mutat, az olvasóban nem mindig a szerző szándékának megfelelő benyomást kelt.	A szöveg hangneme nem megfelelő, az olvasóban nem a szerző szándékának megfelelő benyomást kelt.

3. Szövegalkotás

4 pont	3-2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő, különül a bevezetés és a befejezés. A szöveg a gondolati tagolást követő bekezdésekből áll. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra, - elkülöníti legalább a bevezetést vagy a befejezést (2 pont), - bekezdéseket alkalmaz (3 pont). A mondatok általában szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra, hiányzik a bevezetés és a befejezés. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen, összefüggéstelen mondatokból áll. A szöveg annyira rövid, hogy szöveggéként nem értékelhető.

4. Szókincs, kifejezőmód

4 pont	3-2 pont	1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő, változatos, viszonylag bő szókincs jellemzi.	A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A szókincs korlátai miatt előfordul ismétlés. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban nem vagy csak kis mértékben nehezíti a megértést.	A szöveget kevésbé változatos, helyenként egyszerű, de még a téma és a közlési szándék szempontjából elfogadható szókincs jellemzi. Sok a szóismétlés. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néhány helyen jelentősen megnehezíti a mondanivaló megértését.	A szövegben felhasznált szókincs nagyon egyszerű, nem a témának és a közlési szándéknak megfelelő. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen megnehezíti a szöveg megértését.

5. Nyelvhelyesség, helyesírás

4 pont	3-2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg kevés nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban nem befolyásolják a megértést.	A szöveg több nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, VAGY csak néhány nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban nehezítik a megértést.	A szövegben sok olyan nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hiba van, amelyek a megértést jelentősen megnehezítik, valamint sok, a megértést nem befolyásoló nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hiba is előfordul benne.	A szöveg a nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák miatt több helyen nem érthető.

6. Íráskép

1 pont	0 pont
Olvasható kézírás, áttekinthető törlések és javítások.	Olvashatatlan kézírás.